

**KSIĘDZU PROFESOROWI DOKTOROWI HABILITOWANEMU
MIECZYŚLAWOWI ŻYWczyŃSKIEMU**

PRZYJACIELE, KOLEDZY, UCZNIOWIE

Ksiądz Profesor Mieczysław Żywczyński

Mieczysław Żywczyński, syn Władysława, urodził się 13 I 1901 r. w Warszawie, w rodzinie rzemieślniczej, tam też ukończył szkołę powszechną. Potem rodzina przeniosła się do Płocka, gdzie wstąpił do Gimnazjum im. św. Stanisława Kostki, otrzymując świadectwo dojrzałości 9 VI 1921 r., a następnie odbył studia filozoficzno-teologiczne w Wyższym Seminarium Duchownym, przyjmując święcenia prezbiteratu 4 VI 1926 r. Po święceniach został wysłany przez bpa A. J. Nowowiejskiego na studia historyczne na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Warszawskiego, jednocześnie uczęszczając na wykłady i seminaria z historii kościelnej na Wydziale Teologicznym tegoż Uniwersytetu. Dyplom magistra otrzymał w r. 1929 na podstawie pracy pisanej u prof. M. Handelsmana pt. „Polityka Rosji w stosunku do Kościoła katolickiego w latach 1840-1848” Pod koniec studiów (1929-1930) odbywał praktykę w Archiwum Głównym Akt Dawnych w Warszawie.

W r. 1930 wyjeżdżał do Rzymu jako członek ekspedycji Polskiej Akademii Umiejętności. Najpierw jako pomocnik prof. A. Kłodzińskiego, a później samodzielnie zbierał polonica z XV w. w Archiwum Watykańskim i Bibliotece Watykańskiej, a także częściowo w Bibliotece Narodowej we Florencji. Równocześnie w Rzymie studiował archiwistykę u prof. O. Kattenbacha w Papieskiej Szkole Paleograficznej. Po powrocie do kraju w 1931 r. uczył historii i propedeutyki filozofii w Gimnazjum im. św. Stanisława Kostki w Płocku oraz zastępczo łaciny w tamtejszym Gimnazjum Klasycznym. Ponadto został bibliotekarzem w Płockiej Bibliotece Diecezjalnej i zastępcą dyrektora Archiwum Diecezjalnego. Na wniosek rektora J. N. Fijałka w roku następnym wyjechał znowu w ramach Rzymskiej Ekspedycji Historycznej PAU w celu zbierania w archiwach i bibliotekach włoskich materiałów dotyczących nuncjatury Commendoniego w Polsce, a dodatkowo w celu uzupełnienia materiałów do swej pracy doktorskiej. Stopień naukowy doktora historii otrzymał w r. 1933 na podstawie rozprawy pisanej pod kierunkiem prof. M. Handelsmana pt. „Geneza i następstwa encykliki »Cum primum« z 9 VI 1832”. W r. 1935 wyjeżdżał znowu do Włoch w celu gromadzenia materiałów dotyczących nuncjusza Commendoniego, a w r. 1937 do licznych archiwów i bibliotek włoskich, szwajcarskich i wiedeńskich

m.in. w celu przygotowania rozprawy habilitacyjnej pt. „Watykan i Metternich a sprawa polska w latach 1836-1848 na tle dziejów europejskiego ruchu rewolucyjnego”. Rozprawa ta, w znacznej części już wydrukowana, na skutek działań wojennych w r. 1939 została całkowicie zniszczona. Zachowało się tylko przedstawienie jej głównych wyników, drukowane w „Sprawozdaniach z Posiedzeń Towarzystwa Naukowego Warszawskiego” (Wydz. 2 R. 32: 1939 z. 1-3 s. 27-37).

Po wkroczeniu Niemców ks. Żywczyński został wyrzucony z mieszkania w Seminarium Duchownym w Płocku oraz pozbawiony wszystkich swych stanowisk i musiał szukać schronienia na wsi, najpierw w Łowickiem (1939-1941), a następnie w Kieleckiem (1941-1942). W r. 1942 został zwerbowany do tajnego nauczania na tzw. kompletach w Warszawie, gdzie zamieszkał przy katedrze św. Jana. Na początku 1944 r. otrzymał wykłady zleczone z historii nowożytnej na tajnym Uniwersytecie Poznańskim w Warszawie. W czasie powstania we wrześniu 1944 r. został aresztowany. Po zwolnieniu udał się do Kielc, gdzie w dalszym ciągu wykładał historię na tajnych kursach uniwersyteckich.

W r. 1945, zaraz po wyzwoleniu, ks. Żywczyński został powołany przez władze KUL na zastępcę profesora historii kościoła i wkrótce habilitował się w zakresie tegoż przedmiotu na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Warszawskiego, uzyskując państwowe zatwierdzenie habilitacji i stopnia naukowego docenta 22 III 1946 r.

Odtąd już w oparciu o KUL ks. Żywczyński rozwija bardzo szeroką działalność dydaktyczną, naukową i społeczną, daleko wykraczającą poza ramy tej Uczelni. Na KUL-u kieruje najpierw jedyną Katedrą Historii Kościoła, a od r. 1950 przyczynia się do powstania nowych katedr z tego zakresu i sam kieruje katedrami Historii Kościoła w Czasach Nowożytnych oraz w Czasach Najnowszych. Jednocześnie prowadzi szereg wykładów monograficznych z historii powszechnej i historii Kościoła na Wydziale Nauk Humanistycznych oraz na Wydziale Filozoficznym. Na Wydziale Nauk Humanistycznych prowadzi w latach 1963-1967 I Katedrę Historii Nowożytnej, a w 1965-1967 jest kierownikiem sekcji historii. Od r. 1948 jest jednym z głównych twórców przygotowywanej przez KUL „Encyklopedii Katolickiej” oraz redaktorem całego działu historii Kościoła. W latach 1948-1950 pełni funkcję prodziekana Wydziału Teologicznego. W r. 1954 uzyskuje tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego, a w r. 1966 — profesora zwyczajnego. Rozwija szeroką współpracę naukową z różnymi ośrodkami badań historycznych. Jest członkiem czynnym Towarzystwa Naukowego KUL, członkiem Lubelskiego Towarzystwa Naukowego, członkiem czynnym Polskiego Towarzystwa Historycznego (przez pewien czas wiceprezesem) i członkiem Instytutu Historii PAN.

W okresie działalności profesorskiej wydaje syntetyczne prace oraz studia z zakresu historii powszechnej nowożytnej, zwłaszcza europejskiej, z zakresu ogólnej historii Kościoła, także w Polsce, ze szczególnym uwzględnieniem ruchów społeczno-religijnych, oraz z zakresu historiografii kościelnej. Jednocześnie prowadzi w tych dziedzinach ogromną liczbę prac magisterskich, licencjackich i doktorskich oraz inspirowane wiele prac habilitacyjnych.

Za zasługi na polu naukowym i społecznym uzyskuje szereg odznaczeń i nagród, m.in. Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski (19 VII 1954), Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski (15 VII 1969), nagrodę indywidualną I stopnia ministra Szkolnictwa Wyższego za pracę „Historia powszechna 1789-1870” (1 X 1965) i nagrodę rektoratu KUL za pracę „Włochy nowożytne” (1971). Z racji przejścia na emeryturę 30 IX 1972 r. otrzymuje specjalne podziękowanie Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki za poważny wkład do rozwoju nauk historycznych i kultury.